

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський державний автомобільно-дорожній коледж
Лозівська філія

СЛОВНИК

БУХГАЛТЕРСЬКО-АУДИТОРСЬКИХ ТЕРМІНІВ

здисципліни

«Основи аудиту»

для студентів денної та заочної форми навчання

зі спеціальності:

071 «Облік і оподаткування»

Розробив:

викладач Минич Ю.В.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський державний автомобільно-дорожній коледж
Лозівська філія

СЛОВНИК

БУХГАЛТЕРСЬКО-АУДИТОРСЬКИХ ТЕРМІНІВ

**для самостійного вивчення
дисципліни: «Основи аудиту»
для студентів денної та заочної форми навчання
зі спеціальності:071 «Облік і оподаткування»**

Розробив:
викладач Минич Ю.В.

РОЗГЛЯНУТО ТА УЗГОДЖЕНО
на засіданні циклової комісії
«Бухгалтерський облік»
Протокол № _____
від «__» _____ 20__ р.
Голова ЦК _____

Словник для самостійного вивчення дисципліни «Основи аудиту» для студентів денної та заочної форми навчання за спеціальністю: 071 «Облік і оподаткування» ЛФ ХДАДК, 2017. - 79с.

У словник включені терміни основних тем навчальної дисципліни «Основи аудиту». Матеріал поданий за темами у алфавітному порядку, що дає змогу акцентувати увагу на головних концептуальних моментах навчальної дисципліни. Терміни за темами розкрито з урахуванням норм діючого законодавства та нормативних документів.

ЗМІСТ

Вступ.....	5
Термінологічний словник за Темою 1.Сутність і предмет аудиту	7
Термінологічний словник за Темою 2. Мета і загальні принципи аудиту.....	20
Термінологічний словник за Темою 3. Методика проведення аудиту, аудиторський ризик і оцінка системи внутрішнього контролю й аудиту	27
Термінологічний словник за Темою 4. Аудиторські докази	46
Термінологічний словник за Темою 5. Аудит активів, пасивів і фінансової звітності	56
Термінологічний словник за Темою 6. Аудиторський звіт і інші підсумкові документи.....	63
Список інформаційних джерел.....	74

ВСТУП

Динамічні зміни в економіці України обумовили потреби змін національної системи фінансово-економічного контролю, адаптації до ринкового середовища та перехід до Міжнародних стандартів аудиту, надання впевненості та етики. Україна включається в процес міжнародної економічної інтеграції. Триває процес формування ринкової інфраструктури та розвитку контролю як засобу надання користувачам повної, достовірної та неупередженої економічної інформації для прийняття обґрунтованих рішень.

Перехід країни до ринкових відносин виявив необхідність формування нової форми фінансового контролю – аудиту. Реформування системи бухгалтерського обліку, розвиток податкового обліку, впровадження в практику Міжнародних стандартів фінансової звітності визначили значні зміни вимог до аудиту.

В Україні в теперішній час аудит знаходиться в стадії реформування, йде активна адаптація Міжнародних стандартів аудиту до специфіки національної економіки, розробляються нові положення з контролю якості аудиту та аудиторських послуг, змінюються вимоги до професійної підготовки аудиторів. Зміни, що відбуваються у бухгалтерському обліку та аудиті, вимагають нового підходу до вивчення та засвоєння навчальної дисципліни «Основи аудиту». Запропонований словник дозволить засвоїти курс студентам. Словник має безпосередньо практичну направленість та орієнтований на викладачів та студентів вищих навчальних закладів, що вивчають бухгалтерський облік і аудит. Метою вивчення дисципліни «Основи аудиту» є формування у студентів системи теоретичних знань, прикладних вмінь і навичок щодо використання основ аудиту, методів організації ефективного процесу аудиту, набуття необхідної сукупності теоретичних та практичних знань для вирішення конкретних завдань на сучасному етапі розвитку економіки. Тематичний план викладеної дисципліни складається з двох модулів, кожний з яких об'єднує у собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів

дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Поданий матеріал надасть можливість структурувати знання, що отримані раніше, та окреслити базу знань для подальшого їх поглиблення при вивченні інших літературних джерел, законодавчих актів та нормативних документів.

Термінологічний словник

за Темою 1. Сутність і предмет аудиту.

1. Активи (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому.

2. Аудит (згідно зі ст. 3 Закону України «Про аудиторську діяльність») – перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів.

3. Аудит – незалежна експертиза фінансової звітності комерційних підприємств уповноваженими на те особами (аудиторами) з метою підтвердження її достовірності для державних податкових органів і власників.

4. Аудит, що базується на ризику аудит, коли перевірка може відбуватися вибірково, виходячи з умов роботи підприємства, як правило – вузьких місць (критичних точок) у його діяльності.

5. Аудитор (Auditor) (згідно з Глосарієм Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – термін аудитор вживається для зазначення особи чи осіб, які проводять аудит, як правило, партнер із завдання або інші члени аудиторської групи із завданням чи залежно від обставин фірми. У разі, якщо МСА прямо передбачають, що вимога або відповідальність виконуватиметься партнером із завдання, вживають термін «партнер із завдання», а не «аудитор», Термін «партнер із завдання» і «фірма» слід розуміти як такі, що означають їхні еквіваленти у державному секторі, якщо це доречно.

6. Аудиторська палата України (АІГУ) – незалежний самостійний орган, створений шляхом делегування членів від спілки аудиторів України та

державних установ і відомств для забезпечення аудиторської діяльності в Україні; він існує на засадах самоврядування і є юридичною особою.

7. Аудиторський висновок – висновок, наданий в результаті незалежної аудиторської перевірки фінансової інформації (для узгодження норм редакції МСА 2010 року та Закону України «Про аудиторську діяльність» згідно з Рішенням АПУ від 26 січня 2012 р. № 245/13 цей документ має подвійну назву «аудиторський висновок (звіт незалежного аудитора)»).

8. Аудиторський ризик (Audit risk) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – ризик того, що аудитор висловить невідповідну аудиторську думку в разі, якщо фінансова звітність суттєво викривлена. Аудиторський ризик є функцією ризиків суттєвого викривлення та ризику невиявлення.

9. Аудиторські докази (Audit evidence) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – інформація, яку використовує аудитор під час формулювання висновків, на яких ґрунтується аудиторська думка. До аудиторських доказів належить інформація, що міститься в облікових записах, які є основою для фінансової звітності, та інша інформація.

10. Витрати (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).

11. Власний капітал (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

12. Внутрішні аудитори (Internal auditors) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання

впевненості та супутніх послуг) – особи, обов'язком яких є виконання функцій внутрішнього аудиту. Внутрішні аудитори можуть працювати у структурному підрозділі внутрішнього аудиту або подібному підрозділі.

13. Внутрішній аудит – незалежна діяльність в середині самого підприємства з боку перевірки й оцінки його роботи, визначення платоспроможності та запобігання банкрутству. За внутрішній аудит відповідає саме підприємство або один з його відділів. Мета внутрішнього аудиту – удосконалення організації й управління виробництвом, виявлення і мобілізація резервів його зростання тощо.

14. Внутрішній контроль (Internal Control) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – процес, розроблений, запроваджений і підтримуваний тими, кого наділено найвищими повноваженнями, управлінським персоналом, а також іншими працівниками, для забезпечення достатньої впевненості щодо досягнення цілей суб'єкта господарювання стосовно достовірності фінансової звітності, ефективності та результативності діяльності, а також дотримання застосовних законів і нормативних актів.

15. Внутрішнього аудиту діяльність (Internal audit function) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – діяльність з оцінки, яка організована як підрозділ суб'єкта господарювання або надається йому як послуга. Її функції охоплюють серед іншого перевірку, оцінку та моніторинг адекватності й ефективності внутрішнього контролю.

16. Господарська діяльність – діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва як сукупність окремих господарських операцій, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.

17. Господарська операція – факт підприємницької та іншої діяльності (дія або подія), що впливає на стан та викликає зміни в структурі активів (майна), капіталу, зобов'язань і фінансових результатів.

18. Господарський процес – частина кругообігу господарських засобів та джерел їх формування, який складається з певних господарських операцій.

19. Господарські процеси – сукупність господарських операцій, фактів та подій в житті підприємства, що призводять до руху активів, джерел їх утворення, власного капіталу, виникнення доходів, витрат, фінансових результатів.

20. Діяльність із контролю – політики та процедури, що допомагають забезпечити виконання директив з управлінської діяльності. Діяльність із контролю є компонентом внутрішнього контролю.

21. Добровільний аудит – аудит, який здійснюється на замовлення зацікавленої сторони, коли перевірку не передбачено в регламентованому (законодавчому) порядку.

22. Договірних і статутних зобов'язань аудит – проведення перевірки з певних питань щодо заборгованості за господарськими договорами або за внесками до статутного капіталу. Наприклад, товариство зі складними домовленостями щодо розподілу прибутку може замовити аудиторську перевірку формування прибутку або звертання до третіх осіб щодо кредитування, яке може бути підкріплене перевіреними звітами.

23. Доходи (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників).

24. Економічна вигода – потенційна можливість отримання грошових коштів від використання активів (продаж, здача в оренду, інвестиції, бартерні операції тощо).

25. Заходи контролю (Control activities) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання

впевненості та супутніх послуг) – політики та процедури, що допомагають забезпечити виконання розпоряджень управлінського персоналу. Заходи контролю є компонентом внутрішнього контролю.

26. Завдання з надання впевненості (Assurance engagement) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – завдання, за яким фахівець-практик надає висновок, призначений підвищити ступінь довіри визначених користувачів, інших ніж відповідальна сторона, щодо результату оцінки або визначення предмета перевірки за відповідними критеріями. Результатом оцінки або визначення предмета перевірки є інформація, отримана через застосування критеріїв до предмета перевірки. Відповідно до Міжнародної концептуальної основи завдань з надання впевненості фахівцеві-практику дозволяється виконувати два типи завдань з надання впевненості: завдання з надання достатньої впевненості та завдання з надання обмеженої впевненості.

27. Завдання з надання достатньої впевненості (Reasonable assurance engagement) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – метою завдання з надання достатньої впевненості є зменшення ризику завдання з надання впевненості до прийнятно низького рівня за обставин завдання як основи для надання позитивної форми висновку фахівця-практика.

28. Завдання з надання обмеженої впевненості (Limited assurance engagement) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – метою завдання з надання обмеженої впевненості є зменшення ризику завдання з надання впевненості до рівня, який є прийнятним за обставин завдання, але більшим, ніж у завданні з надання достатньої впевненості як основи для надання негативної форми висновку фахівця-практика.

29. Завдання з огляду (Review engagement) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – мета завдання з огляду полягає в тому, щоб на основі процедур, які не дають усіх доказів, що їх вимагав би аудит, надати аудитору змогу констатувати, чи привернув його увагу будь-який факт, який дає підстави стверджувати, що фінансова звітність не складена в усіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності.

30. Завдання з підготовки інформації (Compilation engagement) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – завдання, при виконанні якого використовується бухгалтерський, а не аудиторський досвід для збору, класифікації та узагальнення фінансової інформації.

31. Завдання з погоджених процедур (Agreed-upon procedures engagement) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – завдання, в якому аудитору доручається виконати процедури аудиторського характеру, які були узгоджені аудитором, суб'єктом господарювання та будь-якими відповідними третіми сторонами, та надати звіт про отримані результати. Одержувачі цього звіту формулюють свої власні висновки на основі звіту аудитора. Звіт надається лише тим сторонам, які домовилися про виконання цих процедур, оскільки інші сторони, не обізнані з обґрунтуванням таких процедур, можуть неправильно тлумачити результати.

32. Загальна стратегія аудиту (Overall audit strategy) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – стратегія, яка встановлює обсяг, час і напрям аудиту та є основою для розробки більш детального плану проведення аудиту.

33. Збиток (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

34. Зобов'язання (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

35. Зовнішній аудит – перевірка, яка здебільшого проводиться аудиторською фірмою (аудитором-підприємцем) за договором із підприємством-замовником про виконання незалежної експертизи фінансово-господарської діяльності й розробку пропозицій щодо фінансової стратегії та підвищення ефективності господарювання. Зовнішній аудитор може скористатися результатами внутрішнього аудиту, але спочатку йому необхідно переконатися в їхній неупередженості, чинності та правдивості.

36. Контроль (фр. control – список, який ведеться у двох примірниках; повторне повернення до раніше розглянутого, його перевірка) – перевірка виконання тих чи інших господарських рішень з метою встановлення їхньої законності й економічної доцільності.

37. Коригування і санація – розробка за результатами проведеного аудиту на прохання клієнта рекомендацій щодо виправлення виявлених ним помилок та уникнення зловживань. Аудитор може дати рекомендації щодо санації та відновлення бухгалтерської документації, організації бухгалтерського обліку тощо, але безпосередньо він не бере участі у виправленні помилок і проведенні санації.

38. На дотримання нормативних вимог та відповідності діяльності аудит – визначення дотримання клієнтом, аудит якого проводиться, процедур і правил, встановлених для нього, та з'ясування, чи відповідає його діяльність статутній (використання ставок заробітної плати, умов договорів із кредиторами та позичальниками, процедур ведення обліку загалом тощо). В окремих підрозділах складність проведення цього виду аудиту значно зростає,

якщо їхня діяльність регулюється великою кількістю різноманітних, часто змінюваних та доповнюваних нормативних актів.

39. Національна практика (аудиту) – сукупність рекомендацій з аудиту, які не мають статусу стандартів, визначені регулювальним органом на національному рівні і, як правило, застосовуються аудиторами при проведенні аудиторської перевірки, огляду, завдання з надання впевненості або наданні супутніх послуг.

40. Необоротні активи (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – всі активи, що не є оборотними; активи, строк використання яких перевищує 12 місяців або один операційний цикл та які переносять свою вартість на собівартість виготовленої продукції (проданих товарів, виконаних робіт, наданих послуг) частинами шляхом нарахування амортизації (зносу): будівлі, споруди, транспортні засоби, офісне обладнання, оргтехніка, гудвіл тощо.

41. Об'єкти аудиту – окремі господарські засоби, джерела їх формування та господарські процеси, сукупність яких характеризує виробничу і фінансово-господарську підприємства й окремих посадових осіб за відповідний період.

42. Обов'язковий аудит – аудит, який проводиться відповідно до закону, тобто підприємство-замовник зобов'язане запрошувати аудитора для перевірки фінансово-господарської діяльності. Закон України «Про аудиторську діяльність» встановив перелік підприємств, обсяг і порядок здійснення обов'язкового аудиту.

43. Оборотні активи (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу; активи, строк використання яких менше 12 місяців або один операційний цикл та які переносять свою вартість на собівартість виготовленої продукції (проданих товарів, виконаних робіт, наданих послуг) повністю за визначений

вище період (тобто споживаються повністю): сировина і матеріали, паливо, запасні частини, готова продукція, товари, грошові кошти, короткострокова дебіторська заборгованість тощо.

44. Огляд (щодо контролю якості) (Review (in relation to quality control)) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – оцінка якості виконаної роботи та висновків, яких дійшли інші особи.

45. Оперативний контроль і аналіз – проведення оперативного аудиту й аналізу безпосередньо в процесі господарської діяльності клієнта з метою запобігання помилкам, вибору оптимальних варіантів управлінських рішень без безпосереднього втручання аудитора.

46. Операційний аудит (управлінський аудит) – аудит результатів або вивчення операцій компанії з метою формулювання рекомендації щодо економічного використання ресурсів та ефективного досягнення цілей. Мета операційного аудиту – допомогти керівникам у виконанні їхніх обов'язків, результатом чого може бути підвищення рентабельності діяльності тощо.

47. Пасиви – капітал (власний капітал) та зобов'язання.

48. Первинний аудит – аудит, який здійснюється аудиторською фірмою чи приватним підприємцем-аудитором на даному суб'єкті господарювання вперше.

49. Передумови для проведення аудиту (Preconditions for an audit) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – застосування управлінським персоналом прийнятої концептуальної основи фінансової звітності при складанні фінансової звітності та згода управлінського персоналу і за потреби тих, кого наділено найвищими повноваженнями, на умови проведення аудиту.

50. Періодичний (повторюваний) аудит – аудит, який здійснюється на даному суб'єкті господарювання аудиторською фірмою (приватним підприємцем-аудитором) за повторюваних договірних відносин.

51. Предмет аудиту – процеси та явища, які відображені документально і пов'язані з господарською діяльністю підприємств, при цьому межі аудиторського дослідження визначаються його метою.

52. Прибуток (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

53. Продуктивність праці – показник ефективності використання ресурсів праці, що вимірюється кількістю продукції в натуральному або грошовому вимірнику, яка вироблена одним працівником за певний час (годину, день, місяць, рік).

54. Процес виробництва – виконання основного завдання діяльності підприємства: виготовлення продукції (виконання робіт, надання послуг) шляхом взаємодії засобів праці та предметів праці за активної ролі в цьому процесі праці — робочої сили, результатом чого є отримання з виробництва і оприбуткування готової продукції на склад підприємства. Він включає господарські операції, пов'язані з перетворенням на готову продукцію предметів праці при дії на них засобів праці та самої праці; об'єктами обліку є зобов'язання, активи, витрати на виробництво (виробнича собівартість).

55. Процес постачання (придбання, заготівлі) – витрата підприємством певної частини грошових коштів на закупівлю засобів праці та предметів праці. Він включає господарські операції, пов'язані із придбанням (купівлею) сировини, матеріалів, палива, товарів, основних засобів та інших матеріальних активів; об'єктами обліку є активи, витрати на їх придбання, зобов'язання.

56. Процес реалізації (збуту) – передача готової продукції (товарів, робіт, послуг) з підприємства покупцеві за цінами реалізації шляхом купівлі-продажу та визначення фінансового результату діяльності підприємства. Він включає господарські операції, пов'язані з продажем виготовленої продукції, виконанням робіт, наданням послуг; об'єктами обліку є активи, витрати (собівартість реалізації, витрати періоду, витрати від інших видів діяльності), доходи, фінансові результати.

57. Санація (оздоровлення) – система заходів, що проводиться для відвернення банкрутства промислових, торгових, банківських та інших підприємств і організацій. Здійснюється шляхом: злиття підприємств, що знаходяться на межі банкрутства, з більш міцними; випуску нових акцій та облігацій для мобілізації капіталу; збільшення банківських кредитів та надання урядових субсидій; повної або часткової купівлі державою акцій підприємства, що перебувають на межі банкрутства.

58. Системно-орієнтований аудит – аудит, який передбачає спостереження систем, які контролюють операції. Цей вид аудиту призвів до того, що аудитори стали проводити експертизу на основі внутрішнього контролю.

59. Собівартість – грошове вираження безпосередніх поточних витрат підприємства, пов'язаних із виробництвом та реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг) в цілому по підприємству, та частина витрат, необхідна для оцінки вартості певного об'єкта калькулювання.

60. Спілка аудиторів України (САУ) – об'єднання аудиторів на професійній основі.

61. Стверджуючий аудит – аудит, який передбачає перевірку та підтвердження практично кожної господарської операції.

62. Стратегічний аналіз – розробка аудитором на основі даних, отриманих у процесі аудиту пропозицій щодо перспективних питань розвитку господарюючого суб'єкту.

63. Суб'єкт господарювання (господарюючий суб'єкт) – зареєстрована у встановленому законодавством порядку юридична особа незалежно від її організаційно-правової форми та форми власності, яка здійснює господарську діяльність, крім органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також фізична особа – суб'єкт підприємницької діяльності.

64. Суб'єкт господарювання – користувач (User entity) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – суб'єкт

господарювання, який використовує організацію, що надає послуги, і фінансова звітність якого підлягає аудиту.

65. Суб'єкти аудиту – фізичні особи-аудитори та їхні організації (аудиторські фірми), діяльність яких направлена на здійснення незалежного контролю та оцінки свідчень про економічні дії та події з метою визначення ступеня відповідальності цих тверджень установленим критеріям, надання результатів перевірки зацікавленим користувачам.

66. Сукупний об'єкт аудиту – документально зафіксована інформація про наявність і рух засобів підприємства, джерела їхнього формування та фінансові результати.

67. Супутні аудиту послуги – послуги, які аудитори (аудиторські фірми), керуючись чинним законодавством, можуть надавати клієнтам, окрім проведення аудиту.

68. Супутні послуги (Related services) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – послуги, які включають узгоджені процедури та підготовку інформації.

69. Твердження (Assertions) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – явні або інші твердження, надані управлінським персоналом, що містяться у фінансовій звітності, які використовує аудитор для розгляду потенційних викривлень різного типу, які можуть мати місце.

70. Тест (Test) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – застосування процедур до деяких або всіх елементів генеральної сукупності.

71. Фінансовий результат – кінцевий результатний показник діяльності підприємства за звітний період, який визначається як різниця між доходами та витратами та має два види: прибуток або збиток.

72. Фінансово-господарський контроль – систематичне спостереження та перевірка фінансово-господарської діяльності підприємств і організацій з метою встановлення законності та економічної доцільності господарських операцій.

73. Фінансова звітність (Financial statements) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – структуроване подання історичної фінансової інформації, включаючи відповідні примітки, яке призначене повідомляти про економічні ресурси або зобов'язання суб'єкта господарювання на певний момент часу або про зміни у них за період часу відповідно до концептуальної основи фінансової звітності. Відповідні примітки складаються, як правило, зі стислого викладу суттєвих облікових політик та іншої пояснювальної інформації. Термін «фінансова звітність» означає, як правило, повний комплект фінансової звітності, визначений за вимогами застосовної концептуальної основи фінансової звітності, проте може також означати окремий фінансовий звіт.

74. Фінансова звітність загального призначення (General purpose financial statements) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – фінансова звітність, складена відповідно до концептуальної основи загального призначення.

75. Фінансової звітності аудит – як правило, основний вид обов'язкового аудиту, який проводиться для визначення дотримання під час складання фінансової звітності спеціально встановлених критеріїв у цілому – загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку і припускає, що ця звітність буде використовуватись різними групами користувачів і для різних цілей.

Термінологічний словник

за Темою 2. Мета і загальні принципи аудиту.

1. Акціонерне товариство – господарське товариство, статутний капітал якого поділено на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями. Акціонерне товариство не відповідає за зобов'язаннями акціонерів. Акціонери не відповідають за зобов'язаннями товариства і несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, тільки в межах належних їм акцій. За типом акціонерні товариства поділяються на публічні та приватні.

2. Асистенти – працівники, які беруть участь в окремій аудиторській перевірці, але самі не є аудиторами.

3. Аудитор (Auditor) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – термін «аудитор» вживається для зазначення: особи чи осіб, які проводять аудит, як правило, партнер із завдання або інші члени аудиторської групи із завдання чи залежно від обставин фірма. У разі, якщо МСА прямо передбачають, що вимога або відповідальність виконуватиметься партнером із завдання, вживають термін «партнер із завдання», а не «аудитор».

4. Аудиторська діяльність (згідно зі ст. 3 Закону України «Про аудиторську діяльність») – підприємницька діяльність, яка включає організаційне і методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок (аудит) і надання інших аудиторських послуг.

5. Аудиторська палата України (АПУ) – незалежний самостійний орган, створений шляхом делегування членів від Спілки аудиторів України та державних установ і відомств для забезпечення аудиторської діяльності в Україні; існує на засадах самоврядування і є юридичною особою.

6. Аудиторська фірма – юридична особа, створена відповідно до законодавства, яка здійснює виключно аудиторську діяльність.

7. Аудиторський висновок – висновок, наданий в результаті незалежної аудиторської перевірки фінансової інформації (у редакції МСА 2010 р. замість поняття «аудиторський висновок» використовується поняття «аудиторський звіт»).

8. Види бухгалтерського обліку – фінансовий, управлінський та податковий облік.

9. Вища аудиторська установа – громадська установа країни, яка незалежно від того, як її названо, створено або організовано, відповідно до закону виконує найвищі аудиторські функції в інтересах громадськості цієї країни.

10. Головний аудитор – аудитор, який несе відповідальність за складання висновку про фінансові звіти суб'єкта господарювання, коли ці фінансові звіти включають фінансову інформацію про один чи кілька компонентів, перевірених іншим аудитором.

11. Група із завдання – весь персонал, що виконує завдання, включно з експертами, найнятими фірмою у зв'язку із цим завданням.

12. Економічна інформація – сукупність відомостей, що відображають економічні процеси. Джерелами інформації є виробничі процеси, процеси обігу матеріальних цінностей, коштів, товарних, фінансових та трудових ресурсів тощо.

13. Етика – норми поведінки, сукупність загальноприйнятих моральних правил, вимоги, які людина ставить перед собою або яких вимагає суспільство у певному середовищі, соціальній групі населення.

14. Значний ризик (Significant risk) – ідентифікований та оцінений ризик суттєвого викривлення, що, за судженням аудитора, потребує спеціального розгляду аудитором.

15. Іноземне підприємство – підприємство, в статутному фонді (капіталі) якого іноземна інвестиція становить сто відсотків.

16. Інший аудитор – аудитор (окрім головного аудитора), який несе відповідальність за складання висновку про фінансову інформацію компонента суб'єкта господарювання, і цей висновок входить до складу фінансових звітів, перевічених головним аудитором.

17. Кодекс етики професійних бухгалтерів (КЕПБ) (згідно з КЕПБ) – основа для етичних вимог (кодексу етики, детальних правил, рекомендацій, норм поведінки) до професіональних бухгалтерів у кожній країні; збірка правил та положень, якими, за законодавством України, необхідно користуватись при оцінці професійної етики аудитора.

18. Комерційна таємниця – право суб'єктів підприємницької діяльності не розголошувати, зберігати в таємниці відомості про власну діяльність чи діяльність з участю інших компаньйонів (виробнича, наукова, торговельна, фінансова та інша діяльність), якщо ці відомості можуть нанести фінансові, матеріальні чи моральні збитки.

19. Конфлікт – суперечливість у поглядах і відношеннях, зіткнення протилежних інтересів, гостра суперечка або це відсутність згоди і непоступливість між двома або більшою кількістю сторін, коли кожна з них визнає і відстоює лише свою позицію.

20. Мале підприємство (Smaller entity) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – суб'єкт господарювання, якому зазвичай властиві такі якісні характеристики:

а) володіння та управління зосереджено у невеликій кількості осіб (часто в руках однієї особи; це може бути фізична особа або інше підприємство, у власності якого перебуває суб'єкт господарювання, за умови, що власник демонструє відповідні якісні характеристики), а також:

б) одна або кілька з таких характеристик: і) прості та нескладні операції;

в) спрощена система ведення обліку;

г) незначна кількість напрямів економічної діяльності та мала кількість продукції за кожним із них;

- д) обмежена кількість засобів внутрішнього контролю;
- е) небагато рівнів управлінського персоналу з повноваженнями щодо широкого кола засобів контролю; або
- є) нечисленний персонал з широким колом обов'язків для багатьох працівників.

Ці якісні характеристики не є вичерпними, вони притаманні не тільки малим підприємствам, а малі підприємства, в свою чергу, не обов'язково мають демонструвати всі наведені характеристики.

21. Наукова організація праці (НОП) – система заходів, що забезпечує підвищення ефективності функціонування живої праці на основі сучасних досягнень науки і техніки.

22. Об'єктивність – реальність, неупередженість, відповідність об'єктивній дійсності.

23. Партнер (Partner) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – будь-яка особа, уповноважена приймати від імені фірми зобов'язання щодо виконання завдання з надання професійних послуг.

24. Персонал (Personnel) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – партнери та інші працівники.

25. Підприємство з іноземними інвестиціями – це підприємство, в статутному фонді (капіталі) якого іноземна інвестиція становить не менш як десять відсотків.

26. Посадова інструкція – документ, що розробляється відділом кадрів (службою управління персоналом) або керівником структурного підрозділу (начальником відділу) та затверджується керівником підприємства, в якому зафіксовані завдання, функції, обов'язки, права і відповідальність посадової особи.

27. Практик – професійний практикуючий бухгалтер.

28. Працівники (Staff) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг)– фахівці, крім партнерів, включаючи будь-яких експертів, яких наймає фірма.

29. Професійний бухгалтер (Professional accountant) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – особа, яка є членом організації МФБ (Міжнародної федерації бухгалтерів).

30. Професійний практикуючий бухгалтер (Professional accountant in public practice) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – професійний бухгалтер незалежно від класифікації обов'язків (наприклад, аудит, податкова сфера чи консультаційні послуги) у фірмі, що надає професійні послуги. Цей термін також використовують стосовно фірми професійних практикуючих бухгалтерів.

31. Професійні стандарти (Professional standards) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – Міжнародні стандарти аудиту (МСА) та відповідні етичні вимоги.

32. Регіональні відділення (РВ) на правах уповноважених представництв АПУ – структурні підрозділи АПУ без прав юридичної особи.

33. Реєстр аудиторських фірм та аудиторів (згідно зі ст. 11 Закону України «Про аудиторську діяльність») – база даних, що містить інформацію про аудиторські фірми та аудиторів, які займаються аудиторською діяльністю індивідуально як фізичні особи-підприємці.

34. Ротація – рух, переміщення, зміна місцезнаходження певного об'єкту або особи.

35. Сертифікат аудитора (згідно зі ст. 4 Закону України «Про аудиторську діяльність») – документ, який визначає кваліфікаційну

придатність фізичної особи на зайняття аудиторською діяльністю на території України.

36. Сертифікат аудитора (згідно з додатком № 1 до Положення про сертифікацію аудиторів) – це офіційний документ, який засвідчує рівень професійних знань, необхідних для здійснення аудиту підприємств різних форм власності на території України.

37. Сертифікація аудиторів (згідно зі ст. 10 Закону України «Про аудиторську діяльність») – визначення кваліфікаційної придатності аудиторів на зайняття аудиторською діяльністю.

38. Спеціалізація – зосередження діяльності на відносно вузьких напрямках, окремих технологічних операціях або видах продукції; набуття спеціальних знань, навичок у певній галузі; поділ праці за її окремими видами та формами.

39. Спеціалізовані аудиторські фірми – фірми, які виконують більш вузьке коло робіт і спеціалізуються в основному на аудиті фінансової звітності та наданні аудиторських послуг.

40. Спеціаліст – людина, яка володіє спеціальними знаннями, навичками, досвідом роботи в певній галузі діяльності та отримала повну вищу освіту за певною спеціальністю.

41. Спілка аудиторів України (САУ) – об'єднання аудиторів на професійній основі.

42. Товариство з обмеженою відповідальністю – господарське товариство, що має статутний фонд, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами, і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном. Учасники товариства, які повністю сплатили свої вклади, несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах своїх вкладів.

43. Універсальні аудиторські фірми – фірми, які одночасно можуть займатися декількома (всіма) видами аудиторської діяльності, керуючись чинним законодавством.

44. Управлінський персонал (Management) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – особа (особи), які несуть адміністративну відповідальність за ведення діяльності суб'єкта господарювання. Для деяких суб'єктів господарювання в певних юрисдикціях до складу управлінського персоналу входять деякі чи всі ті, кого наділено найвищими повноваженнями, наприклад члени ради керуючих або власник-менеджер.

45. Фінансова звітність (Financial statements) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – структуроване подання історичної фінансової інформації, включаючи відповідні примітки, яке призначене повідомляти про економічні ресурси або зобов'язання суб'єкта господарювання на певний момент часу або про зміни у них за період часу відповідно до концептуальної основи фінансової звітності. Відповідні примітки складаються, як правило, зі стислого викладу суттєвих облікових політик та іншої пояснювальної інформації. Термін «фінансова звітність» означає, як правило, повний комплект фінансової звітності, визначений за вимогами застосовної концептуальної основи фінансової звітності, проте може також означати окремий фінансовий звіт.

46. Фірма (Firm) (Аудиторська фірма) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – одноосібний фахівець-практик, партнерство, корпорація або інша організація професійних бухгалтерів.

47. Штатний розпис (розклад) – документ, що встановлює для конкретної установи, організації або підприємства структуру адміністративно-управлінського апарату, штат і посадові оклади.

48. Штатні працівники – професіонали, крім партнерів, включаючи будь-яких експертів, яких наймає фірма.

Термінологічний словник

за Темою 3.Методика проведення аудиту, аудиторський ризик і оцінка системи внутрішнього контролю й аудиту.

1. Абстрагування – метод дослідження, при якому вивчення предмета здійснюється шляхом відволікання, абстракції, переходом від конкретних об'єктів до загальних питань.

2. Аналіз – метод дослідження, при якому вивчення предмета здійснюється шляхом розчленування його на складові, кожна з яких аналізується (вивчається) окремо в рамках одного цілого.

3. Аналітичні тести – методи порівняння як в абсолютних одиницях, так і відносних (індекси, коефіцієнти, відсотки).

4. Аналітичні процедури (Analytical procedures) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – оцінки фінансової інформації, зроблені на основі аналізу ймовірних взаємозв'язків між фінансовими та нефінансовими даними, що охоплюють необхідне вивчення ідентифікованих відхилень або взаємозв'язків, які не узгоджуються з іншою відповідною інформацією чи значно відрізняються від очікуваних величин.

5. Аналогія – метод дослідження, при якому вивчення предмета здійснюється шляхом пізнання ознак суб'єкта на основі його подібності з іншими.

6. Арифметична документальна перевірка – перевірка правильності розрахунків у документах, облікових регістрах і звітних формах.

7. Аудиторська вибірка (вибірка) (Auditsampling (sampling)) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – використання аудиторських процедур до менш як 100% елементів у межах генеральної сукупності, яка стосується аудиту, так, що всі елементи вибірки мають шанс

бути відібраними з метою надання аудитору обґрунтування, на основі якого формуються висновки за всією генеральною сукупністю.

8. Аудиторський ризик (Auditrisk) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – ризик того, що аудитор висловить невідповідну аудиторську думку в разі, якщо фінансова звітність суттєво викривлена. Аудиторський ризик є функцією ризиків суттєвого викривлення та ризику невиявлення.

9. Аудиторський ризик (ризик аудиту, або загальний ризик) – ризик того, що аудитор може висловити неадекватну думку в тих випадках, коли в документах бухгалтерської звітності існують суттєві перекручення, інакше кажучи, за неправильно підготовленою звітністю буде представлено аудиторський висновок без зауважень.

10. Бізнес-ризик (Businessrisk) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – ризик, що є наслідком значущих умов, подій, обставин, діяльності бездіяльності, які можуть негативно впливати на здатність суб'єкта господарювання досягти своїх цілей та реалізувати стратегії, а також ризик, що є наслідком встановлення невідповідних цілей і стратегій.

11. Бухгалтерський підхід – розробка методик перевірки за різними розділами бухгалтерського обліку.

12. Вибіркові спостереження – прийоми статистичного спостереження якісних характеристик господарського процесу.

13. Викривлення (Misstatement) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – розбіжність між сумою, класифікацією, поданням або розкриттям статті у фінансовому звіті та сумою, класифікацією, поданням або розкриттям інформації, які є обов'язковими для цієї статті

відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності. Викривлення можуть виникати внаслідок помилки або шахрайства.

14. Викривлення, що здійснені навмисно – викривлення фінансової звітності, які є результатом навмисних дій або бездієвості персоналу, що здійснені з корисливими цілями для того, щоб ввести в оману користувача фінансової звітності.

15. Викривлення, що здійснені ненавмисно – викривлення фінансової звітності, які є результатом ненавмисних дій або бездієвості персоналу підприємства, що перевіряється.

16. Відхилення – неправильне відображення та подання даних у фінансовій звітності у зв'язку з порушенням з боку персоналу економічного суб'єкта правил ведення та організації бухгалтерського обліку та підготовки фінансової звітності, які встановлено нормативними документами.

17. Властивий ризик – ризик викривлення залишків на рахунках або класів операцій, які можуть бути суттєвими.

18. Властивий ризик (Inherent risk) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – чутливість тверджень щодо класу операції, залишку на рахунку або розкриття інформації до викривлення, яке може бути суттєвим окремо або в сукупності з іншими викривленнями, не враховуючи будь-які відповідні заходи контролю.

19. Внутрішній контроль (Internal control) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – процес, розроблений, запроваджений і підтримуваний тими, кого наділено найвищими повноваженнями, управлінським персоналом, а також іншими працівниками, для забезпечення достатньої впевненості щодо досягнення цілей суб'єкта господарювання стосовно достовірності фінансової звітності, ефективності та результативності діяльності, а також дотримання застосовних законів і нормативних актів.

20. Галузевий підхід – розробка методик аудиту суб'єктів господарювання залежно від виду їхньої діяльності та галузевої належності.

21. Генеральна сукупність (Population) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – вся множина даних, із якої здійснюють вибірку і за якою аудитор має намір зробити висновки.

22. Дедукція – метод дослідження, при якому вивчення предмета здійснюється шляхом вивчення спочатку стану об'єкта в цілому, а тільки потім – стану його складових елементів, а висновки робляться від загального до окремого.

23. Документальна перевірка – перевірка документів і записів, яка може бути формальною, арифметичною та по суті.

24. Документальні методи – дослідження документів, групування недоліків, формальна, арифметична, логічна, зустрічна перевірка, балансовий метод, порівняння, оцінка законності, обґрунтованості й чинності господарських операцій та заповнення документів.

25. Допустима норма відхилення (Tolerable rate of deviation) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – визначена аудитором норма відхилення від установлених процедур внутрішнього контролю, за якою аудитор намагається отримати належний рівень впевненості в тому, що фактичний показник відхилення у генеральній сукупності не перевищує норму відхилення, яку він встановив.

26. Допустиме викривлення (Tolerable misstatement) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – визначена аудитором грошова сума, стосовно якої аудитор прагне отримати належний рівень впевненості в тому, що фактичне викривлення у сукупності не перевищує грошову суму, яку він встановив.

27. Економіко-математичні методи – методи, які застосовуються при визначенні впливу факторів на результати господарських процесів з метою їх оптимізації на стадії проектування.

28. Економічний аналіз – система прийомів для розкриття причинних зв'язків, що зумовлюють результати явищ і процесів.

29. Експеримент – науково поставлений дослід з метою аудиту для перевірки результатів процесів, що плануються або виконані.

30. Експертизи – експерті оцінки, що застосовуються криміналістичними, судово-бухгалтерськими, товарознавчими та іншими експертизами.

31. Електронний обмін даними (ЕОД) – електронна передача документів між організаціями у прийнятній для введення до комп'ютера формі.

32. Елемент фінансового звіту (в контексті МСА 805) (Element of a financial statement) (in the context of ISA 805) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – елемент, рахунок або стаття фінансового звіту.

33. Економічний ризик – ймовірність того чи іншого результату (отримання прибутку чи зазначених втрат) від виконання певного господарського проекту чи здійснення певної дії, з цим проектом пов'язаної.

34. Загальнонаукові методи дослідження – методи і методичні прийоми, які використовуються будь-якою наукою.

35. Загальні засоби контролю ІТ (General IT-controls) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – політики і процедури, які пов'язані з багатьма прикладними програмами та підтримують ефективне функціонування засобів контролю за прикладними програмами, забезпечують безперервне належне функціонування інформаційних систем.

Загальні засоби контролю ІТ, як правило, містять засоби контролю щодо: центру обробки даних і роботи мережі; придбання, заміни та технічного обслуговування системного програмного забезпечення; безпеки доступу; придбання, розробки та технічного обслуговування прикладних програм.

36. Залишки на початок періоду (Opening balances) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – залишки на рахунках, які існують на початок періоду. Вони ґрунтуються на залишках на рахунках на кінець попереднього періоду і відображають вплив операцій і подій попередніх періодів та облікових політик, що застосовувалися у попередньому періоді. Залишки на початок періоду також включають розкриття інформації, такої як непередбачені події та прийняті зобов'язання, яка існувала на початок періоду.

37. Засоби контролю за доступом (Access controls) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – процедури, розроблені для обмеження доступу до онлайн-терміналів, програм і даних. Складаються з «розпізнавання користувача» та «авторизації користувача». «Розпізнавання користувача», як правило, спрямоване на визначення користувача за допомогою засобів його ідентифікації при вході в систему, паролів, карток доступу або біометричних даних. «Авторизація користувача» складається з правил доступу для визначення того, до яких із комп'ютерних ресурсів кожен користувач має право доступу. Зокрема, такі процедури призначені для запобігання або виявлення:

- а) несанкціонованого доступу до онлайн-терміналів, програм і даних;
- б) введення несанкціонованих операцій;
- в) несанкціонованих змін файлів даних;
- г) використання комп'ютерних програм несанкціонованим персоналом;
- г) використання несанкціонованих комп'ютерних програм.

38. Заходи контролю (Controlactivities) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – політики та процедури, що допомагають забезпечити виконання розпоряджень управлінського персоналу. Заходи контролю є компонентом внутрішнього контролю.

39. Значний ризик (Significantrisk) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – ідентифікований та оцінений ризик суттєвого викривлення, що, за судженням аудитора, потребує спеціального розгляду аудитором.

40. Зустрічна перевірка – відображення господарських операцій, що здійснюються між клієнтом і третіми особами; як правило, перевіряється в останніх та порівнюється з даними клієнта.

41. Інвентаризація – (від лат. inventarium «опис майна») – елемент методу бухгалтерського обліку, який є способом виявлення в натурі фактичної наявності матеріальних цінностей, грошових коштів і розрахунків; це перевірка наявності й стану об'єкта шляхом огляду, підрахунку, зважування, обміру тощо.

42. Індукція – метод дослідження, при якому вивчення предмета здійснюється шляхом ознайомлення не з усіма ознаками, а лише з частиною їх; висновки робляться від окремого до загального.

43. Існуючі критерії – це критерії, що вже втілені у закони чи нормативні акти, або видані уповноваженими чи загально визнаними організаціями експертів, які відповідають прозорим і належно оформленим правовим процедурам.

44. Інформаційний ризик – ризик того, що звітна інформація, представлена користувачам, містить суттєві відхилення і не відповідає дійсності.

45. Історична фінансова інформація (Historicalfinancialinformation) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних

стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – інформація, виражена у фінансових показниках, стосовно конкретного суб'єкта господарювання, отримана на основі облікової системи цього суб'єкта господарювання, про економічні події, які відбувалися у минулих періодах, або про минулі економічні умови чи обставини на певний момент часу.

46. Кількісна суттєвість достовірності фінансової звітності – суттєвість фінансової звітності, коли аудитор повинен оцінити, чи перевищують окремо або в загальній сумі виявлені відхилення кількісний критерій – рівень суттєвості.

47. Комп'ютеризовані методи аудиту (Computer-assisted audit techniques) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – прикладні програми аудиторських процедур з використанням комп'ютера як засобу аудиту (відомі також під назвою «комп'ютеризовані методи аудиту» (КМА).

48. Конкретизація – метод дослідження, при якому вивчення предмета здійснюється шляхом огляду об'єктів за певними конкретними умовами їх існування.

49. Контирування документів – зазначення номерів рахунків, що дебетуються і кредитуються, і суми в облікових документах.

50. Контрольні замірювання робіт – прийом фактичного контролю за дотриманням визначених норм.

51. Критерії (Criteria) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – контрольні показники, які використовують для оцінки або визначення предмета перевірки, включаючи контрольні показники подання та розкриття інформації, якщо це доречно. Критерії можуть бути формальними або менш формальними. Можуть існувати різні критерії для одного й того самого предмета перевірки. Належні критерії потрібні для обґрунтовано

послідовної оцінки чи визначення предмета перевірки в контексті професійного судження.

52. Критерій – засіб судження, вимірник для визначення, оцінки предмета, явища, ознака, що покладена в основу класифікації.

53. Критерій оцінки фінансової звітності – оцінка, за допомогою якої можна визначити відповідність звітності попередньо встановленим нормам, правилам та показникам.

54. Критична компонента – показник діяльності економічного суб'єкта, який має тенденцію значно змінюватися щорічно.

55. Маніпуляція обліковими записами – зумисне використання неправильних бухгалтерських проведення з метою перекручення даних обліку і звітності.

56. Матеріальні засоби захисту – наявність спеціального обладнання, приміщень, надійних стін, дверей, огорож, сигналізації, охорони, вказівних знаків, що дає певну гарантію збереження активів підприємства (товарно-матеріальних цінностей, готівки); застосування системи кодів, паролів та інших засобів несанкціонованого доступу до інформації на персональних автоматизованих робочих місцях.

57. Метод аудиту – сукупність прийомів, за допомогою яких оцінюється стан об'єктів, за якими здійснюється аудит.

58. Метод будь-якої науки – спосіб дослідження того, що є її предметом.

59. Методика – повний послідовний набір правил та процедур щодо обраного об'єкта, за виконанням яких досягається визначена мета і виконується поставлене завдання.

60. Методика аудиту – послідовність та порядок застосування методів (прийомів) аудиту з метою встановлення об'єктивної істини шляхом аудиторського висновку для користувачів фінансової звітності й аудиту.

61. Моделювання – метод дослідження, при якому вивчення предмета здійснюється шляхом заміни об'єкта, який вивчається, на його аналог, модель, що містить істотні прикмети оригіналу.

62. Надлишок – результат інвентаризації, при якому фактична наявність цінностей або розрахунків перевищує облікові дані; оприбутковується в доходи підприємства.

63. Належні критерії (Suitablecriteria) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – критерії, які мають такі характеристики: доречність, повнота, достовірність, нейтральність, зрозумілість.

64. Невідповідне відображення у записах або в документах – приховування або пропуск операцій, запис несуттєвих операцій, неправильне застосування облікової політики.

65. Недолік внутрішнього контролю (Deficiency in internal control) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – недолік, який існує, якщо:

а) контроль розроблений, упроваджений і функціонує так, що неможливо своєчасно попередити або виявити та виправити викривлення у фінансовій звітності;

б) відсутній контроль, необхідний для своєчасного запобігання, виявлення та виправлення викривлень у фінансовій звітності.

66. Незаконне привласнення активів (Misappropriation of assets) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – дії, які стосуються крадіжки активів суб'єкта господарювання та часто здійснюються найманими працівниками у відносно невеликих і несуттєвих розмірах. Однак у незаконному привласненні активів може брати участь також управлінський персонал, для якого, як правило, легше замаскувати або приховати незаконне привласнення такими способами, що їх важко виявити.

67. Незвичайні операції – угоди і господарські операції, платежі, які, на думку аудитора, є зайвими, недоречними або надмірними за певних обставин.

68. Нестача – результат інвентаризації, при якому фактична наявність цінностей або розрахунків менше облікових даних; списується за рахунок винної особи або підприємства.

69. Несуттєве викривлення – викривлення фінансової звітності, яке несуттєво впливає на достовірність фінансової звітності.

70. Несуцільний спосіб (вибіркова перевірка) – метод, який характеризує всю сукупність одиниць за результатами обстеження певної її частини (вибіркової сукупності), відібраної випадковим чином за правилами наукової теорії вибірки.

71. Обстеження – особисте ознайомлення з предметом дослідження (обстеження місць зберігання запасів тощо).

72. Опитування – одержання письмової або усної інформації від клієнта або про клієнта.

73. Організаційна система – розподіл обов'язків між керівництвом підприємства, кваліфікація і компетентність штату, рівень виконання обов'язків, а також взаємний контроль за роботою управлінського персоналу.

74. Перевірка документів за змістом – відповідність господарської операції чинному законодавству, логічна ув'язка окремих показників.

75. Перевірка документів за формою – наявність у документі обов'язкових реквізитів.

76. Перевірка документів по суті – перевірка, що дозволяє встановити законність і доцільність господарських операцій, правильність відображення операцій на рахунках бухгалтерського обліку та включення до статей витрат і доходів.

77. Перевірка механічної точності – перевірка підрахунків і передачі інформації.

78. Пересортиця – результат інвентаризації, за якого виникають лишки одних і нестачі інших матеріальних цінностей як результат заміни одного сорту іншим при відпуску товарно-матеріальних цінностей.

79. Підприємницький ризик – небезпека виставлення претензій клієнтами та іншими сторонами, зацікавленими в результатах аудиту і небезпека виникнення фінансових втрат від заняття аудиторською діяльністю. «Плинна шкала» – співвідношення показника виручки від реалізації продукції та фактора, на який має бути скоригований нерозподілений прибуток.

80. Підтвердження – одержання письмової відповіді від клієнта або третіх осіб з метою підтвердження точності інформації (підтвердження дебіторської заборгованості тощо).

81. Податковий підхід – розробка методик перевірки різних питань з урахуванням податкового законодавства.

82. Помилка (Error) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – ненавмисне викривлення фінансової звітності, включаючи пропуск суми або розкриття інформації.

83. Попередній аудитор (згідно з МСА 510 «Перші завдання з аудиту – залишки на початок періоду») – аудитор з іншої аудиторської фірми, який проводив аудит фінансової звітності суб'єкта господарювання за попередній період та який був замінений теперішнім аудитором.

84. Порівняння – метод дослідження, пізнання дійсності, покликаний встановити спільні й відмінні ознаки між процесами, явищами, об'єктами.

85. Поріг суттєвості – абсолютна або відносна величина, яка є кількісною ознакою суттєвості облікової інформації.

86. Природний убуток у межах норм – результат інвентаризації, за якого виникає нестача, але її кількісна та вартісна оцінка знаходиться у межах, визначених законодавчо, й дозволяє списати нестачу за рахунок організації без визначення винних осіб.

87. Процедури аудиторські – конкретні дії аудитора щодо виконання визначених завдань перевірки.

88. Процедури оцінки ризиків (згідно з МСА 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання та його середовища») – аудиторські процедури, які виконуються для отримання розуміння суб'єкта господарювання та його середовища, в тому числі його внутрішнього контролю, а також ідентифікації та оцінки ризиків суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки на рівні фінансових звітів та тверджень.

89. Процес оцінки ризиків суб'єкта господарювання (Entity's risk assessment process) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – компонент внутрішнього контролю, що є процесом ідентифікації бізнес-ризиків, які мають відношення до цілей фінансової звітності, та прийняття рішень, спрямованих на врегулювання цих ризиків і результатів таких дій.

90. Ризик вибірки (Sampling risk) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – ризик того, що висновок аудитора, зроблений на основі вибірки, відрізнятиметься від висновку, який можна було б зробити, застосувавши до всієї генеральної сукупності такі самі аудиторські процедури.

91. Ризик економічний – ймовірність того чи іншого результату (отримання прибутку чи зазнання втрат) від реалізації певного господарського проекту чи здійснення певної дії.

92. Ризик завдання з надання впевненості (Assurance engagement risk) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – ризик того, що фахівець-практик надасть невідповідний висновок, якщо інформація з предмета перевірки суттєво викривлена.

93. Ризик контролю – ризик, пов'язаний з невідповідністю функціонування внутрішнього контролю відносно викривлення залишків по рахунках або класів операцій, які можуть бути суттєвими.

94. Ризик контролю (Controlrisk) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – ризик того, що потенційне викривлення у твердженні стосовно класу операцій, залишку на рахунку або розкриття інформації, яке може бути суттєвим окремо або в сукупності з іншими викривленнями, не буде попереджено або своєчасно виявлено та виправлено за допомогою внутрішнього контролю суб'єкта господарювання.

95. Ризик невиявлення – ризик того, що аудиторські процедури не виявляють викривлення залишків на рахунках або класів операцій, які можуть бути суттєвими.

96. Ризик невиявлення (Detection risk) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – ризик того, що процедури, виконані аудитором для зменшення аудиторського ризику до прийнятно низького рівня, не дадуть змоги виявити викривлення, що існує, та яке може бути суттєвим окремо або в сукупності з іншими викривленнями.

97. Ризик суттєвого викривлення (Risk of material misstatement) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – ризик того, що фінансова звітність містить суттєве викривлення до початку аудиту. Складається з двох компонентів на рівні тверджень: властивий ризик та ризик контролю.

98. Ризик, не пов'язаний з вибіркою (Non-sampling risk) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – ризик того, що аудитор дійде помилкового висновку з будь-якої причини, не пов'язаної з ризиком вибірки.

99. Робочий рівень суттєвості (Performance materiality) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – сума або суми, визначені аудитором на рівні, нижчому від суттєвості для фінансової звітності в цілому, щоб знизити до прийнятно низького рівня ймовірність того, що сукупність не виправлених або не виявлених викривлень перевищить рівень суттєвості для фінансової звітності в цілому.

100. Розцінка документів – розрахунок ціни (у разі її відсутності).

101. Середовище ІТ (ITenvironment) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – політики та процедури, які впроваджує суб'єкт господарювання, а також інфраструктура ІТ (апаратне забезпечення, операційні системи тощо) і прикладне програмне забезпечення, які він використовує для супроводження бізнес-операцій та успішної реалізації стратегії бізнесу.

102. Середовище контролю (Controlenvironment) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – охоплює функції тих, кого наділено найвищими повноваженнями, та управлінського персоналу, а також ставлення, обізнаність та дії тих, кого наділено найвищими повноваженнями, і управлінського персоналу, які стосуються системи внутрішнього контролю та її важливості для суб'єкта господарювання. Середовище контролю є компонентом внутрішнього контролю.

103. Синтез – метод дослідження, при якому вивчення предмета відбувається шляхом об'єднання в цілісність, в єднання його частин.

104. Система документації та інформації – правильність документального оформлення господарських операцій, відображення їх у регістрах обліку, простеження шляху надходження документа з моменту одержання дозволу на здійснення господарської операції та її складання до здавання в архів; нумерація бланків і документів; форма обробки і

класифікації інформації; можливість швидкого пошуку потрібної інформації, здійснення аналізу інформації, яка використана для прийняття управлінських рішень; контроль за можливим припущенням неточностей або виявленям помилок.

105. Система спостереження – заходи щодо перевірки дієвості системи контролю, що передбачає її безперервну дію, пристосованість до ситуації, яка виникла, актуалізація завдань і проблем.

106. Системний аналіз – метод дослідження, при якому вивчення предмета відбувається шляхом огляду об'єктів як сукупності елементів, що утворюють систему. В аудиті системний аналіз передбачає оцінку поведінки об'єктів як системи з усіма факторами, що впливають на його функціонування.

107. Системно-орієнтований (традиційний) підхід – суцільне дослідження, коли перевіряють усі елементи системи внутрішнього контролю.

108. Сканування – безперервний, поелементний перегляд інформації (перегляд усіх первинних документів по касі, поточному рахунку, сировині та матеріалах з метою встановлення незвичного факту).

109. Службове розслідування – сукупність прийомів перевірки дотримання службовими особами і робітниками чи службовцями нормативно-правових актів.

110. Специфічні (власні) методичні прийоми аудиту – методи і методичні прийоми, які використовуються тільки аудитом та деякими суміжними з ним науками.

111. Спеціальна перевірка – перевірка, що здійснюється із залученням спеціалістів з вузькою спеціалізацією (техніки, технологи з певних виробництв); застосовується з метою виявлення різномірних відхилень від норм та з метою доказів фактів порушень та відхилень.

112. Спеціальний підхід – розробка методик щодо певних особливостей діяльності підприємств, пов'язаних з правовими, організаційними, законодавчими аспектами.

113. Спеціально розроблені критерії – критерії, що розроблені для виконання певної мети завдання.

114. Спостереження – одержання загальної характеристики можливостей клієнта на підставі візуального огляду.

115. Статистичні розрахунки – методи, які застосовуються за потреби відтворення реальних кількісних відношень.

116. Суттєве викривлення факту – існує в інформації, коли така інформація, не пов'язана з питаннями, що з'являються у перевірених фінансових звітах, неправильно викладається чи подається.

117. Суттєвий недолік – недолік у внутрішньому контролі, який може мати суттєвий вплив на фінансові звіти.

118. Суттєвість (за листом МФУ) – характеристика облікової інформації, яка означає її здатність вплинути на рішення користувачів фінансової звітності.

119. Суцільний спосіб – спостереження, коли перевірі підлягають усі документи і записи по всіх об'єктах у реєстрах бухгалтерського обліку та фінансова звітність.

120. Суцільні спостереження – прийоми статистичного спостереження фактичного стану об'єктів.

121. Твердження (згідно з МСА 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання та його середовища») – твердження надані управлінським персоналом явні, або інші, які містяться у фінансовій звітності та які використовує аудитор для розгляду потенційних викривлень різного типу, що можуть мати місце.

122. Тест (Test) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – застосування процедур до деяких або всіх елементів генеральної сукупності.

123. Технологічний контроль – контроль якості продукції, її відповідності технічним умовам.

124. Узагальнення – метод дослідження та основний елемент логіки і міркувань людини, який бере за основу існування множини елементів та однієї або декількох властивостей, спільних для цих елементів та який є основою дедуктивних міркувань.

125. Узагальнення і реалізація результатів аудиту – сукупність прийомів синтезування результатів аудиту та прийняття відповідних рішень щодо виправлення недоліків і запобігання їх повторенню в майбутньому.

126. Фактична перевірка – перевірка кількісного і якісного стану об'єктів, який встановлюється шляхом обстеження, огляду, обчислення, перерахунку, зважування, лабораторного аналізу та інших способів перевірки фактичного стану активів.

127. Фальсифікація бухгалтерських документів і записів – оформлення свідомо неправильних документів обліку і записів у регістрах бухгалтерського обліку.

128. Фінансова звітність (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

129. Формальна документальна перевірка – візуальна перевірка правильності записів усіх реквізитів, яка полягає у виявленні безпідставних виправлень, підчисток, дописувань у тексті та цифрах, у перевірці достовірності підписів посадових і матеріально-відповідальних осіб.

130. Функціонально-вартісний аналіз – метод дослідження, при якому вивчення предмета здійснюється шляхом огляду об'єктів на стадії підготовки виробництва, що включає проектування та синтез складних систем у процесі дослідження їх функціонування.

131. Хімічно-технологічний контроль – контроль якості сировини і матеріалів, що використовуються у виробництві продукції.

132. Чинники ризику шахрайства (Fraud risk factors) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту,

огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – події чи умови, які свідчать про мотив або тиск щодо скоєння шахрайства, або дають можливість скоїти шахрайство.

133. Шахрайство (Fraud) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – навмисна дія однієї або кількох осіб з управлінського персоналу, тих, кого наділено найвищими повноваженнями, працівників або третіх сторін, що пов'язана із застосуванням омани для отримання неправомірної або незаконної переваги.

134. Шахрайство працівників – шахрайство, до якого причетні лише наймані працівники суб'єкта господарювання, що підлягає аудиторській перевірці.

135. Шахрайство управлінського персоналу – шахрайство, до якого причетні один або кілька членів управлінського персоналу, або найвищого управлінського персоналу.

136. Штат – політика підприємства стосовно кваліфікації та компетентності фахівців; процедура приймання на роботу (найкраще – на конкурсній основі); заходи щодо підвищення кваліфікації персоналу; розмір оплати праці; перевірка виконання покладених обов'язків.

137. Юридичний підхід – розробка методик перевірки різних питань з юридичної точки зору.

138. Якісна суттєвість достовірності фінансової звітності – суттєвість фінансової звітності, коли аудитор висловлює своє професійне судження для того, щоб визначити, чи мають суттєвий характер відхилення, виявлені під час перевірки.

Термінологічний словник
за Темою 4. Аудиторські докази.

1. Аналітичний облік – самостійно визначений підприємством облік, що ведеться на аналітичних рахунках у натуральному та вартісному вимірниках в окремих журналах, відомостях, картках, книгах тощо за необхідними в діяльності кожного підприємства рахунками.

2. Аналітичні процедури (Analytical procedures) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – оцінки фінансової інформації, зроблені на основі аналізу ймовірних взаємозв'язків між фінансовими та нефінансовими даними, що охоплюють необхідне вивчення ідентифікованих відхилень або взаємозв'язків, які не узгоджуються з іншою відповідною інформацією чи значно відрізняються від очікуваних величин.

3. Аналітичні рахунки (рахунки третього порядку) – рахунки, які дають детальну характеристику відповідних об'єктів обліку, накопичених на субрахунках, у натуральному, трудовому чи грошовому вимірнику.

4. Аудиторська вибірка – застосування аудиторських процедур до менш ніж до 100 % облікових записів (елементів вибірки) у межах залишку за рахунком або класу операцій таким чином, що всі елементи мають однаковий шанс бути обраними.

5. Аудиторський процес – сукупність організаційних, методичних і технічних процедур та дій, які впливають на створення та вдосконалення взаємозв'язків між окремими частинами цілого (аудиту).

6. Аудиторські докази (Audit evidence) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – інформація, яку використовує аудитор під час формулювання висновків, на яких ґрунтується аудиторська думка. До аудиторських доказів належить інформація, що міститься в облікових записах, які є основою для фінансової звітності, та інша інформація.

7. Аудиторська документація (Auditdocumentation) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг та МСА 230 «Аудиторська документація») – запис виконаних аудиторських процедур, отриманих доречних аудиторських доказів і висновків, яких дійшов аудитор (іноді також вживають такі терміни, як «робочі документи» або «робоча документація»).

8. Аудиторський файл (Auditfile) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – одна чи кілька тек або інші носії інформації у фізичній (паперовій) чи електронній формі, що містять записи, які становлять аудиторську документацію для конкретного завдання.

9. Аудиторські процедури – конкретні дії аудитора щодо виконання визначених завдань перевірки.

10. Баланс (Звіт про фінансовий стан) (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

11. Безповоротна вибірка – вибірка, коли з процесу відбору виключаються перевірені раніше елементи.

12. Бухгалтерська звітність (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів.

13. Бухгалтерська обробка документів – обробка документів, яка передбачає юридичну, формальну й арифметичну перевірку, відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку.

14. Бухгалтерський документ – належним чином складений і оформлений діловий папір, який письмово підтверджує право на здійснення або реальне здійснення господарської операції, має її ознаки й містить показники, що підлягають відображенню в обліку.

15. Відповідність – оцінка якості аудиторських доказів, тобто їх доречності та достовірності щодо підтвердження класів операцій, залишків на рахунках та розкриття інформації та пов'язаних з нею тверджень або виявлення викривлень у них.

16. Генеральна сукупність – уся сукупність даних (елементів), з яких складається вибірка та щодо яких аудитор передбачає зробити висновок.

17. Документ – письмове свідоцтво про здійснення господарської операції або право на її здійснення.

18. Документація – засіб суцільного та безперервного спостереження за господарськими операціями, засіб обґрунтування облікових записів.

19. Документація із завдання (Engagement documentation) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – запис виконаної роботи, отриманих результатів і висновків, яких дійшов фахівець-практик (іноді вживають такі терміни, як «робочі документи» або «робоча документація»). Документація щодо конкретного завдання збирається в файлі завдання.

20. Документооборот (документообіг) – рух документів в обліковому процесі від моменту їх заповнення або отримання від інших підприємств до завершення їх використання та здачі в архів.

21. Документування – спосіб оформлення господарських операцій підприємства первинними документами.

22. Дослідна (основна) стадія – етап аудиту, який проходить безпосередньо на підприємстві клієнта і є основним у здійсненні перевірки.

23. Достатність (аудиторських доказів) (Sufficiency (of audit évidence)) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг та МСА 500 «Аудиторські докази») – міра кількості аудиторських доказів. На потрібну кількість аудиторських доказів впливають аудиторська оцінка ризиків суттєвого викривлення та якість таких аудиторських доказів.

24. Завершальна стадія – етап аудиту, який включає узагальнення і реалізацію результатів аудиту.

25. Загальна стратегія аудиту (Overall audit strategy) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – стратегія, яка встановлює обсяг, час і напрям аудиту та є основою для розробки більш детального плану проведення аудиту.

26. Запит (Inquiry) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – запит, який передбачає пошук інформації (як фінансової, так і нефінансової) у обізнаних осіб у межах чи поза межами суб'єкта господарювання.

27. Зведений документ – декілька первинних документів, які за встановленими правилами об'єднуються в один зведений, як правило звітний, документ (Звіт касира, Звіт про рух сировини і матеріалів на складі, Товарно-грошовий звіт), який і є підставою для занесення бухгалтерської інформації у реєстри обліку.

28. Зовнішнє підтвердження (External confirmation) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – аудиторські докази, отримані як пряма письмова відповідь аудитору від третьої сторони (сторони, яка підтверджує) у паперовій формі або на електронних чи інших носіях інформації.

29. Інша конфіденційна інформація – будь-яка інша інформація, отримана аудитором у зв'язку з виконанням завдання з обов'язкового аудиту, яка не є аудиторською документацією.

30. Лист-зобов'язання (Engagement letter) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – письмові умови завдання у формі листа.

31. Механічна вибірка – вибірка, яка передбачає попереднє ранжування сукупності, що перевіряється.

32. Незалежні тести – перевірка операцій і залишків та інші процедури, завдяки яким аудитор отримує відомості щодо повноти, правильності та законності інформації, що міститься у бухгалтерських записах та фінансовій звітності.

33. Непрямі докази – відомості, що не мають прямого стосунку до даного питання (наприклад, надійність системи внутрішнього контролю є непрямим доказом відсутності значних помилок у фінансовій звітності підприємства).

34. Нестатистична (довільна) вибірка – вибірка, що застосовується за неможливості використання статистичної вибірки.

35. Облікові записи (Accounting records) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг та МСА 500 «Аудиторські докази») – початкові бухгалтерські записи та підтвердні записи (наприклад, чеки і записи електронних переказів коштів; рахунки-фактури; контракти; Головна і допоміжні книги, журнальні записи та інші коригування фінансової звітності, не відображені в офіційних журнальних записах; та такі записи, як робочі й електронні таблиці, що підтверджують розподіл витрат, обчислення, звірки й розкриття інформації).

36. Обліковий цикл підприємства – процес, який систематично повторюється кожного місяця, розпочинається випискою первинних документів та закінчується складанням фінансової звітності (Форми № 1 та № 2) і має такі складові: первинні документи, рахунки бухгалтерського обліку — регістри (синтетичні та аналітичні), Головна книга, оборотна відомість за синтетичними рахунками, фінансова звітність (Баланс та Звіт про фінансові результати).

37. Облікові реєстри – носії інформації спеціального формату і будови (паперові, машинні), призначені для реєстрації, групування та узагальнення господарських операцій, оформлених відповідними первинними документами.

38. Оборотні відомості за рахунками аналітичного обліку – зведення оборотів і сальдо за всіма рахунками аналітичного обліку (можливо, за кількістю і сумою), які об'єднуються одним синтетичним рахунком та призначені для перевірки правильності облікових записів за цими рахунками, а також для спостереження за станом і рухом окремих видів господарських засобів та їхніх джерел.

39. Оборотна відомість за рахунками синтетичного обліку – зведення оборотів і сальдо за всіма синтетичними рахунками, призначене для перевірки облікових записів, складання нового балансу та загального ознайомлення зі станом і змінами господарських засобів.

40. Організаційна (початкова) стадія – етап аудиту, який включає вибір об'єкта аудиту і організаційно-методичну підготовку.

41. Оформлення документа – отримання всіх необхідних дозвільних підписів, резолюцій, віз, печаток і штампів на документ.

42. Первинний документ (згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні») – документ, який містить відомості про господарську операцію та підтверджує її здійснення.

43. Перевірка (як аудиторська процедура) (Inspection (as an audit procedure)) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – перевірка записів або документів (внутрішніх чи зовнішніх) у паперовій, електронній формах або відображених на інших носіях чи фізична перевірка активів.

44. Планування – складається з встановлення загальної стратегії аудиторської перевірки для завдання та розробки плану аудиторської перевірки для зменшення аудиторського ризику до прийнятно низького рівня.

45. Поворотна вибірка – вибірка, коли з процесу відбору не виключаються перевірені раніше елементи.

46. Повторне виконання (Reperformance) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – незалежне виконання аудитором процедури вживання заходів контролю, які спершу виконувались як частина процедур внутрішнього контролю суб'єкта господарювання

47. Повторне обчислення (Recalculation) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – процедура, яка передбачає перевірку математичної правильності документів або записів.

48. Прийнятність (аудиторських доказів) (Appropriateness (of audit evidence)) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг та МСА 500 «Аудиторські докази») – міра якості аудиторських доказів, тобто їх доречність та достовірність для забезпечення підтвердження висновків, на яких ґрунтується аудиторська думка.

49. Програма (розширений план) аудиту – детальний перелік змісту аудиторських процедур.

50. Процедури оцінки ризиків (Risk assessment procedures) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – аудиторські процедури, які виконують для отримання розуміння суб'єкта господарювання та його середовища, в тому числі внутрішнього контролю суб'єкта господарювання, визначення й оцінки ризиків суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки на рівні фінансової звітності та тверджень.

51. Процедура по суті (Substantive procedure) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – аудиторська процедура, призначена

для виявлення суттєвих викривлень на рівні тверджень. Процедури по суті включають:

а) тести деталей (класів операцій, залишків на рахунках та розкриття інформації);

б) аналітичні процедури по суті.

52. Прямі докази – відомості, що підтверджуються обліковими регістрами, первинними документами, фізичними об'єктами.

53. Регістри аналітичного обліку – вид облікових регістрів за ступенем узагальнення облікової інформації, які ведуться в розрізі аналітичних рахунків, відкритих до певного синтетичного рахунка (картки складського обліку сировини і матеріалів).

54. Регістри синтетичного обліку – вид облікових регістрів за ступенем узагальнення облікової інформації, які ведуться в розрізі синтетичних рахунків (Головна книга).

55. Реквізити документа – обов'язкове визначення показника документа.

56. Робочі документи (РД) – матеріали, складені аудитором чи для нього, або такі, що отримані та зберігаються аудитором у зв'язку з виконанням аудиторської перевірки. РД можуть бути у формі даних, що зберігаються на папері, плівці, електронних та інших носіях інформації.

57. Серійна вибірка – вибірка, яка передбачає відбір елементів для перевірки не одиницями, а серіями.

58. Синтетичний облік – обов'язковий облік, що ведеться на синтетичних рахунках у розрізі кореспондуючих рахунків тільки у вартісному вимірнику в Головній книзі підприємства за синтетичними рахунками.

59. Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку, об'єднуючі) – рахунки, які надають узагальнені дані тільки у грошовому вимірнику з економічно однорідних груп об'єктів обліку (засобів, джерел їх утворення і господарських операцій).

60. Система зберігання конфіденційної інформації – комплекс оформлених, впроваджених та застосованих аудиторськими фірмами (аудиторами) заходів для унеможливлення або максимального зниження ймовірності розголошення конфіденційної інформації, отриманої та/або переданої замовникам в процесі надання послуг з обов'язкового аудиту.

61. Складання документа – заповнення в документі всіх його показників (реквізитів).

62. Спостереження (Observation) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – передбачає нагляд за процесом або процедурою, які виконують інші особи (наприклад, спостереження аудитора за здійсненням інвентаризації персоналом суб'єкта господарювання або за виконанням процедур контролю).

63. Стандартизація документів – створення типових бланків для використання при оформленні господарських операцій.

64. Статистична вибірка – вибірка, яка застосовується для пошуку помилок, викривлень, що повторюються з певною частотою і кількістю, а також для оцінки масштабів поширення виявлених помилок.

65. Стратифікація – розподіл на підскупності (страти).

66. Субрахунки (рахунки другого порядку) – проміжна ланка між синтетичними та аналітичними рахунками; вони більш детальні, ніж синтетичні рахунки, та призначені для додаткового, проміжного групування даних про окремі об'єкти обліку в складі синтетичних рахунків.

67. Тести заходів контролю (Tests of controls) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – аудиторська процедура, призначена для оцінки ефективності функціонування заходів контролю в запобіганні або виявленні та виправленні суттєвих викривлень на рівні тверджень.

68. Тести контролю – тести, що проводяться з метою отримання аудиторських доказів щодо відповідності та ефективності функціонування систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю.

69. Тести на відповідність – тести, що застосовуються для здійснення перевірки з метою виявлення відповідності процедур внутрішнього контролю встановленим нормативам.

70. Уніфікація документів – створення однакових за розміром і форматом документів, які найбільш зручні для використання.

71. Фінансова звітність (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») — бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Термінологічний словник

за Темою 5. Аудит активів, пасивів і фінансової звітності.

1. Автономність підприємства (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – принцип формування фінансової звітності, за яким кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників; тому особисте майно і зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства.

2. Активи (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому.

3. Аналітична перевірка – виявлення суттєвих відхилень, вивчення яких за допомогою наскрізних тестів дозволяє встановити факти помилок та порушень, що призводять до перекручення звітності.

4. Аудит фінансової звітності – підтвердження вірогідності показників, що відображені в Балансі (Звіті про фінансовий стан) (Форма № 1) та інших формах фінансової звітності.

5. Баланс (Звіт про фінансовий стан) (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

6. Безперервність діяльності (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – принцип формування фінансової звітності, що передбачає оцінку активів та зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі.

7. Бухгалтерська звітність (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів.

8. Бухгалтерський облік (згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні») – процес виявлення,

вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень.

9. Власний капітал (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

10. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік (згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні») – система обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством.

11. Господарська операція (згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні») – дія або подія, яка викликає зміни в структурі активів та зобов'язань, власному капіталі підприємства.

12. Економічна вигода (згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні») – потенційна можливість отримання підприємством грошових коштів від використання активів.

13. Єдиний грошовий вимірник (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – принцип формування фінансової звітності, який передбачає вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці.

14. Звіт про власний капітал (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

15. Звіт про рух грошових коштів (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

16. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – звіт про доходи, витрати і фінансові результати та сукупний дохід.

17. Зобов'язання (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

18. Інвестиційна діяльність (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

19. Інший сукупний дохід (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – доходи і витрати, які не включені до фінансових результатів підприємства.

20. Історична (фактична) собівартість (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – принцип формування фінансової звітності, який визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання.

21. Консолідована фінансова звітність (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – звітність, яка відображає фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці.

22. Користувачі звітності (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – фізичні або юридичні особи, що потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень.

23. Нарахування та відповідність доходів і витрат (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – принцип формування фінансової звітності, за яким для визначення фінансового результату звітного періоду, за яким необхідно зіставити доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати

відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошей.

24. НП(С)БО (національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку) (згідно з НП(С)БО 1) – нормативно-правовий акт, затверджений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, що визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечать міжнародним стандартам фінансової звітності.

25. Негрошові операції (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – операції, які не потребують використання грошей та їх еквівалентів.

26. Необоротні активи (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – всі активи, що не є оборотними.

27. Облікова політика (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності.

28. Оборотні активи (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

29. Операційна діяльність (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

30. Операційний цикл (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – проміжок часу між придбанням запасів для провадження діяльності і отриманням грошей та їх еквівалентів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг.

31. Основна діяльність (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією

продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу.

32. обачність (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – принцип формування фінансової звітності, за яким методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства.

33. Перевірка по суті оборотів і залишків – встановлення достовірності показників звітності.

34. Періодичність (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – принцип формування фінансової звітності, що припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності.

35. Повне висвітлення (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – принцип формування фінансової звітності, за яким вона повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій і подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі.

36. Послідовність (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – принцип формування фінансової звітності, який передбачає постійне (з року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності.

37. Превалювання змісту над формою (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – принцип формування фінансової звітності, за яким операції повинні обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми.

38. Прибуток (згідно з НП(С)БО 1 (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»)) – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

39. Примітки до фінансової звітності (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію і обґрунтованість статей фінансової звітності, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності.

40. Принцип бухгалтерського обліку (згідно з П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – правило, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності.

41. Розкриття (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – надання інформації, яка є суттєвою для користувачів фінансової звітності.

42. Рух грошових коштів (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – надходження і вибуття грошей та їхніх еквівалентів.

43. Стаття (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – елемент фінансового звіту, який відповідає критеріям, установленим цим Національним положенням (стандартом) – тобто НП(С)БО 1.

44. Сукупний дохід (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками).

45. Суттєва інформація (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. Суттєвість інформації визначається відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності та керівництвом підприємства.

46. Фінансова діяльність (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства;

47. Фінансова звітність (згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності») – бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

48. Формальна перевірка – візуальна перевірка правильності записів всіх реквізитів звітності та виявленні наявності самостійних змін у встановлених формах звітності, необумовлених виправлень, підчисток, наявність підписів тощо.

Термінологічний словник

за Темою 6. Аудиторський звіт і інші підсумкові документи.

1. Аудиторська думка (Auditopinion) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – див. Модифікована думка (Modifiedopinion) та Немодифікована думка (Unmodifiedopinion).

2. Аудиторський звіт (звіт аудитора, звіт незалежного аудитора) – документ, що складений відповідно до стандартів аудиту і передбачає надання впевненості користувачам щодо відповідності фінансової звітності або іншої інформації концептуальним основам, які використовувалися при її складанні.

3. Аудиторські послуги – послуги, які надаються аудиторами, крім аудиту, та які пов'язані з їхньою професійною діяльністю.

4. Безумовно-позитивна думка – висловлюється, якщо аудитор доходить висновку, що фінансова звітність справедливо та достовірно відображають (або подають достовірно, в усіх суттєвих аспектах) інформацію відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності.

5. Відмова від висловлення думки – висловлюється тоді, коли можливий вплив обмеження обсягу настільки суттєвий та всеохоплюючий, що аудитор не може отримати достатні та прийнятні (належні) аудиторські докази і, відповідно, висловити думку щодо фінансової звітності.

6. Дата аудиторського звіту (Dateoftheauditor'sreport) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – дата, обрана аудитором для датування звіту щодо фінансової звітності відповідно до МСА 700.

7. Дата балансу (згідно з П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах») – дата, на яку складений баланс підприємства; звичайною датою балансу є кінець останнього дня звітного періоду.

8. Дата затвердження фінансової звітності (Dateofapprovalofthefinancialstatements) (згідно з Глосарієм термінів до

Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг та МСА 560 «Подальші події») – дата, коли всі звіти, що входять до складу фінансової звітності, включаючи відповідні примітки, були вже складені, а особи, наділені визнаними повноваженнями, підтвердили, що вони несуть відповідальність за цю фінансову звітність (див. п. Д2 МСА 560).

9. Дата звіту (стосовно контролю якості) (Dateofreport) (inrelationtoqualitycontrol) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг та МСКЯ 1 «Контроль якості для фірм, що виконують аудити та огляди фінансової звітності, а також інші завдання з надання впевненості і супутні послуги») – дата, яку обрав фахівець-практик для датування звіту.

10. Дата оприлюднення фінансової звітності (Datethefinancialstatementsareissued) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг та МСА 560 «Подальші події») – дата, коли аудиторський звіт і перевірена аудитором фінансова звітність стали доступними третім сторонам (див. пп. А4—Д5 МСА 560).

11. Дата фінансової звітності (Dateofthefinancialstatements) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг та МСА 560 «Подальші події») – дата, на яку припадає кінець останнього (найостаннішого) періоду, який охоплює фінансова звітність.

12. Достатня впевненість (Reasonableassurance) (в контексті завдань з надання впевненості, включаючи завдання з аудиту та контролю якості) (inthecontextofassuranceengagements, includingauditengagements, andqualitycontrol) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг та МСКЯ1 «Контроль якості для фірм, що виконують аудити та огляди фінансової звітності, а також інші завдання з надання впевненості і супутні

послуги») – у контексті цього МСКЯ високий, але не абсолютний рівень впевненості.

13. Думка (думка аудитора) – звіт аудитора, що містить чітке письмове висловлення думки аудитора про фінансові звіти в цілому.

14. Елемент фінансового звіту (в контексті МСА 805) (Element of a financial statement) (in the context of ISA 805) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – елемент, рахунок або стаття фінансового звіту.

15. Завдання з надання впевненості (Assurance engagement) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – завдання, за яким фахівець-практик надає висновок, призначений підвищити ступінь довіри визначених користувачів, інших ніж відповідальна сторона, щодо результату оцінки або визначення предмета перевірки за відповідними критеріями. Результатом оцінки або визначення предмета перевірки є інформація, отримана через застосування критеріїв до предмета перевірки (див.також Інформація з предмета перевірки (Subject matter information)). Відповідно до Міжнародної концептуальної основи завдань з надання впевненості фахівцеві-практику дозволяється виконувати два типи завдань з надання впевненості: завдання з надання достатньої впевненості та завдання з надання обмеженої впевненості.

16. Застосовані критерії (у контексті МСА 810) (Applied criteria (in the context of ISA 810)) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – критерії, які були застосовані управлінським персоналом при складанні узагальненої фінансової звітності.

17. Застосовна концептуальна основа фінансової звітності (Applicable financial reporting framework) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання

впевненості та супутніх послуг) – концептуальна основа фінансової звітності, прийнята управлінським персоналом та в разі потреби тими, кого наділено найвищими повноваженнями, при складанні фінансової звітності, яка є прийнятною з огляду на характер суб'єкта господарювання та мету фінансової звітності або яка вимагається законодавством чи нормативними актами.

18. Контроль якості – політика та процедури, прийняті аудиторською фірмою, що призначені надати їй обґрунтовану впевненість в тому, що фірма та її персонал дотримуються професійних стандартів та нормативно-правових вимог, і що висновки надані фірмою чи партнерами із завдання є відповідними для даних обставин.

19. Контролер – уповноважений контролер, та (або) призначений уповноваженою з контролю якості організацією в якості контролера її представник.

20. Конфіденційна інформація – відомості, які стали відомі контролерам у ході проведення перевірки про замовників суб'єкта аудиторської діяльності, порядок ціноутворення професійних послуг (погодинні ставки, методика визначення вартості, надбавки та знижки) та їх вартість, зміст результатів надання аудиторських послуг, зміст робочих документів, методологія та техніка перевірок або надання інших професійних послуг, особисті дані виконавців і співвиконавців, у тому числі розмір їх гонорарів (доходів).

21. Концептуальна основа загального призначення (General purpose framework) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – концептуальна основа фінансової звітності призначена відповідати загальним потребам широкого кола користувачів у фінансовій інформації. Може бути концептуальною основою достовірного подання або концептуальною основою дотримання вимог.

Термін «концептуальна основа достовірного подання» вживають для зазначення концептуальної основи фінансової звітності, яка потребує дотримання вимог концептуальної основи і:

а) підтверджує, прямо чи опосередковано, що для досягнення достовірного подання фінансової звітності управлінському персоналу може бути необхідно надати розкриття інформації, крім тієї, що конкретно вимагає концептуальна основа;

б) прямо підтверджує, що для досягнення достовірного подання фінансової звітності управлінському персоналу може бути потрібно відхилитися від вимоги концептуальної основи. Очікується, що такі відхилення можливі лише за надзвичайно рідкісних обставин.

Термін «концептуальна основа дотримання вимог» уживається для зазначення концептуальної основи фінансової звітності, яка вимагає дотримання вимог концептуальної основи, але не містить підтверджень у пунктах а і б, наведених вище.

22. Концептуальна основа спеціального призначення (Special purpose framework) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – концептуальна основа фінансової звітності, призначена для задоволення інформаційних потреб конкретних користувачів. Може бути концептуальною основою достовірного подання або концептуальною основою дотримання вимог.

23. Моніторинг (стосовно контролю якості) (Monitoring (inrelationtoqualitycontrol)) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг та МСКЯ 1 «Контроль якості для фірм, що виконують аудити та огляди фінансової звітності, а також інші завдання з надання впевненості і супутні послуги») – процес, що включає постійний розгляд та оцінку системи контролю якості фірми, в тому числі періодичну перевірку обраних

завершених завдань; призначений для надання фірмі обґрунтованої впевненості в тому, що її система контролю якості функціонує ефективно.

24. Негативна думка – висловлюється, коли вплив на фінансові звіти незгоди з управлінським персоналом настільки суттєвий та всеохоплюючий, що (на думку аудитора) модифікація висновку не є адекватною для розкриття оманливого чи неповного характеру фінансової звітності.

25. Незалежність думки – така спрямованість думок, яка дає можливість надати висновок без будь-якого впливу, що може ставити під загрозу професійне судження, та дозволяє діяти чесно з об'єктивністю і з професійним скептицизмом.

26. Немодифікована думка (Unmodified opinion) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – думка, висловлена аудитором, якщо він дійшов висновку про те, що фінансова звітність складена в усіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансової звітності.

27. Неправдива фінансова звітність (Fraudulent financial reporting) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – звітність, яка містить навмисні викривлення, включаючи пропуск сум або розкриття інформації у фінансовій звітності, з метою введення в оману користувачів фінансової звітності.

28. Об'єкти аудиторських послуг – окремі господарські засоби, джерела їх формування та господарські процеси, сукупність яких характеризує виробничу і фінансово-господарську підприємства й окремих посадових осіб за відповідний період.

29. Обґрунтована впевненість – в контексті Положення про зовнішні перевірки системи контролю якості аудиторських послуг високий, але не абсолютний рівень впевненості.

30. Огляд контролю якості завдання (Engagement quality control review) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг та МСКЯ 1 «Контроль якості для фірм, що виконують аудити та огляди фінансової звітності, а також інші завдання з надання впевненості і супутні послуги») – процес, призначений для забезпечення об'єктивної оцінки на дату звіту або раніше, значних суджень, які висловила аудиторська група із завдання, або висновків, яких вона дійшла під час формулювання звіту. Призначений для аудитів фінансової звітності зареєстрованих на біржі суб'єктів господарювання та інших завдань (якщо вони є), для яких фірма визначила необхідність огляду контролю якості завдання.

31. Параграф з інших питань (Other Matter paragraph) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – параграф, включений до аудиторського звіту, який не стосується питань, поданих або розкритих у фінансовій звітності, але, за судженням аудитора, є важливим для розуміння користувачами проведеного аудиту, відповідальності аудитора й аудиторського звіту.

32. Перевірена аудитором фінансова звітність (у контексті МСА 810) (Audited financial statements (in the context of ISA 810)) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – фінансова звітність, яка перевірена аудитором відповідно до МСА та яка є основою для складання узагальненої фінансової звітності.

33. Перевірка (щодо контролю якості) (Inspection (inrelationtoqualitycontrol)) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг та МСКЯ 1 «Контроль якості для фірм, що виконують аудити та огляди фінансової звітності, а також інші завдання з надання впевненості і супутні послуги») – процедури, які стосуються завершених завдань та

призначені для отримання доказів дотримання аудиторськими групами із завдання політик і процедур фірми щодо контролю якості.

34. Перешкодження проведенню перевірки – відмова суб'єкта аудиторської діяльності від проведення перевірки, відмова від надання групі із перевірки повної та достовірної інформації, документів щодо предмета перевірки, а також невиконання інших обов'язків, визначених Положенням про зовнішні перевірки системи контролю якості аудиторських послуг.

35. Подальші події (Subsequentevents) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг та МСА 560 «Подальші події») – події, що відбуваються у період між датою фінансової звітності та датою аудиторського звіту, і факти, які стають відомими аудитору після дати аудиторського звіту.

36. Події після дати балансу – події, які стосуються відображення у фінансовій звітності сприятливих і несприятливих подій, що відбуваються між датою фінансової звітності і датою оприлюднення фінансової звітності.

37. Подія після дати балансу (згідно з П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах») – подія, яка відбувається між датою балансу і датою затвердження керівництвом фінансової звітності, підготовленої для оприлюднення, яка вплинула або може вплинути на фінансовий стан, результати діяльності або рух коштів підприємства.

38. Попередній аудитор (Predecessor auditor) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – аудитор з іншої аудиторської фірми, який проводив аудит фінансової звітності суб'єкта господарювання у попередньому періоді та який був замінений теперішнім аудитором.

39. Порівняльна фінансова звітність (Comparative financial statements) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – порівняльна інформація, яка містить суми та розкриття іншої інформації за попередній період для порівняння з фінансовою

звітністю поточного періоду, проте якщо ця звітність перевірена аудитором, то на неї робиться посилення в аудиторській думці. Рівень інформації, що входить до складу цієї порівняльної фінансової звітності, є зіставним із рівнем інформації у фінансовій звітності поточного періоду.

40. Пояснювальний параграф (Emphasis of matter paragraph) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – параграф, включений до аудиторського звіту, що стосується питання, яке в належний спосіб подане або розкрито у фінансовій звітності, та, за судженням аудитора, настільки важливе, що є фундаментальним для розуміння фінансової звітності користувачами.

41. Причетність аудитора до фінансової інформації (Auditor association with financial information) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – аудитор причетний до фінансової інформації в тому разі, якщо він додає аудиторський звіт до цієї інформації або погоджується на використання свого імені у професійних відносинах.

42. Професійні стандарти – стандарти із завдань, Кодекс етики, Положення з національної практики, інші документи, затверджені АПУ.

43. Річний звіт (Annual report) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – документ, який видає суб'єкт господарювання, зазвичай щороку, та який містить його фінансову звітність разом з аудиторським звітом щодо неї.

44. Система контролю якості – формалізована сукупність принципів, методів і правил, які застосовує суб'єкт аудиторської діяльності для здійснення контролю якості аудиторських послуг, а також заходи та дії, які він здійснює для впровадження політики контролю якості та моніторингу відповідності системи контролю якості встановленим вимогам.

45. Супутні послуги (Relatedservices) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – послуги, які включають узгоджені процедури та підготовку інформації.

46. Узагальнена фінансова звітність (у контексті МСА 810) (Summaryfinancialstatements (inthecontextofISA 810)) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – історична фінансова інформація, отримана з фінансової звітності, що містить менше детальних даних порівняно з фінансовою звітністю, проте забезпечує структуроване відображення, яке узгоджується з інформацією у фінансовій звітності, економічних ресурсів суб'єкта господарювання або його зобов'язань у певний момент часу або зміни в цих показниках за певний проміжок часу. Термінологія, яку використовують для опису такої історичної фінансової інформації, в різних юрисдикціях може бути різною.

47. Умовно-позитивна думка – думка, яка висловлюється, якщо аудитор дійде висновку про неможливість висловлення безумовно-позитивної думки, але вплив будь-якої незгоди з управлінським персоналом чи обмеження обсягу не настільки суттєві та всеохоплюючий, щоб висловити негативну думку або відмови від висловлення думки.

48. Уповноважені з контролю якості організації – визнані АПУ громадські об'єднання та професійні організації, які уклали з АПУ угоду про здійснення зовнішніх перевірок систем контролю якості аудиторських фірм та аудиторів у відповідності з Положенням про зовнішні перевірки системи контролю якості.

49. Уповноважені контролери – аудитори, які у відповідності з вимогами, викладеними в розділі 4 Положення про зовнішні перевірки системи контролю якості аудиторських послуг, уклали з Комітетом контролю якості цивільно-правові договори про здійснення зовнішніх перевірок систем

контролю якості аудиторських фірм та аудиторів згідно з Положенням про зовнішні перевірки системи контролю якості.

50. Фінансова звітність (Financial statements) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – структуроване подання історичної фінансової інформації, включаючи відповідні примітки, яке призначене повідомляти про економічні ресурси або зобов'язання суб'єкта господарювання на певний момент часу або про зміни у них за період часу відповідно до концептуальної основи фінансової звітності. Відповідні примітки складаються, як правило, зі стислого викладу суттєвих облікових політик та іншої пояснювальної інформації. Термін «фінансова звітність» означає, як правило, повний комплект фінансової звітності, визначений за вимогами застосовної концептуальної основи фінансової звітності, проте може також означати окремий фінансовий звіт.

51. Фінансова звітність загального призначення (General purpose financial statements) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – фінансова звітність, складена відповідно до концептуальної основи загального призначення.

52. Фінансова звітність спеціального призначення (Special purpose financial statements) (згідно з Глосарієм термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) – фінансова звітність, складена відповідно до концептуальної основи спеціального призначення.

53. Якісна аудиторська послуга – послуга, яка надається Фірмами з дотриманням Професійних стандартів, законодавчих і нормативних вимог, що регулюють аудиторську діяльність, та задовольняє потреби користувачів.

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Господарський кодекс України: Офіційний текст від 16.01.2003 р. № 436-ІУ (зі змінами та доповненнями) [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.
2. Інструкція по застосуванню книжково-журнальної форми бухгалтерського обліку в організаціях і підприємствах споживчої кооперації / [Волошин А.М. та інші] — К.: ДІА, 2002. — 214 с.
3. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків: Наказ міністерства фінансів України від 11.07.1994 р. № 69 (зі змінами і доповненнями) [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.
4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ міністерства фінансів України від 30.11.1999р. № 291 (зі змінами і доповненнями) [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.
5. Кодекс етики професійних бухгалтерів 2009 Міжнародної федерації бухгалтерів/ Перекл. з англ. мови за ред. С.Я.Зубілевич./ К.: ФПБАУ, 2010. — 124 с.
6. Кодекс законів про працю: Офіційний текст від 10.12.1971 р. № 322-УІІ [Електрон. ресурс] / Спосіб доступу: liga.net.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Офіційний текст від 07.12.1984 р. № 2181-Ш [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.
8. Кримінальний кодекс України: Офіційний текст від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.
9. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356 [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.

10. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: Наказ Міністерства фінансів України від 25.06.2003 р. № 442 [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.

11. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635 [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.

12. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 (зі змінами та доповненнями) [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.

13. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року. / Міжнародна федерація бухгалтерів. Перекл. з англ. мови. [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: aru.com.ua.

14. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2012 року. / Міжнародна федерація бухгалтерів. Перекл. з англ. мови. [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: aru.com.ua.

15. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: liga.net.

16. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. № 291 (зі змінами і доповненнями) [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.

17. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-УІ (зі змінами та доповненнями) [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: nau.kiev.ua.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Наказ Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 (зі змінами і доповненнями) [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс». Наказ Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 (зі змінами і доповненнями) [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.

20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати». Наказ Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 (зі змінами і доповненнями) [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.

21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1-34 (зі змінами та доповненнями) [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.

22. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995р. № 88 (зі змінами і доповненнями) [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.

23. Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності виконання державного та місцевого бюджетів: Наказ Державного казначейства України від 28.11.2000 р. № 119 (зі змінами та доповненнями) [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.

24. Положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України : Постанова правління НБУ від 20.03.1998 р. № 114 (зі змінами та доповненнями) [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.

25. Про аудиторську діяльність: Закон України № 3125-ХІІ від 22.04.93р. (зі змінами та доповненнями у редакції від 14 вересня 2006 року N 140-У) [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.

26. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-ХІУ від 16.07.1999 р. (зі змінами та доповненнями) [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.

27. Про забезпечення аудиторськими фірмами системи зберігання аудиторської документації та іншої конфіденційної інформації: Рішення Аудиторської палати України від 03.11.2011р. № 240/10 (зі змінами та доповненнями) [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://apu.org.ua>.

28. Про затвердження Методичних рекомендацій з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості: Наказ Державного

Комітету промислової політики України від 09.07.2007 р. № 373 [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.

29. Про інформацію: Закон України № 2657-ХП від 02.10.1992 р. (зі змінами та доповненнями) [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.

30. Цивільний кодекс України: Офіційний текст від 16.01.2003 р. № 435-ІУ [Електрон. ресурс] / Режим доступу: liga.net.

31. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятий с применением ПК: учеб.пособ. И.Ф.Прокопенко, В.И.Ганин. В.В.Москаленко. — К.: ЦУЛ, 2006. — 336 с.

32. Атамас П.И. Бухгалтерський обліку галузях економіки: навч. посібник / П.Й.Атамас. — К.: ЦНЛ, 2010. — 390 с.

33. Аудит / В.И.Лазуренко, В.Ю.Захарченко, А.О.Соболь. — Донецк: Каштан, 2011. — 494 с.

34. Аудит. Методика документування. / [За ред. Пилипенка]. К.: ІВЦ Держкомстату України, 2003. — 457 с.

35. Аудит, методика і організація: навч. посіб. / Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова, М. Ю. Карпенко. — Х.: ХНАМГ, 2007. — Ч. 1. — 163 с.

36. Аудит. Практикум: навч. посіб. / І.Д. Ватуля, Н.А. Канцедал. О.Г. Пономаренко. — К.: ПУЛ, 2007. — 304 с.

37. Аудит: організація і методика: навч. посіб./ М.Ф.Огійчук, І.Т.Новіков, І.І.Рагуліна. — К.: Алерта, 2010. — 584 с.

38. Бутинець Ф.Ф. Аудит : підруч. / Ф.Ф.Бутинець. — Житомир: ПИ «Рута», 2005. — 512 с.

39. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / Ю.А.Верига, М.О.Виноградова, Т.В.Гладких та ін. — К.: ПУЛ, 2010. — 500 с.

40. Бухгалтерський облік: первинні документи і порядок їх заповнення: навч. посіб.: / Г. Кім, В.В. Сопко, Ю.Г. Кім. — К: Центр навчальної літератури, 2006. — 480с.

41. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: навч.-практ. посіб. / Н.І. Верхоглядова, В.П.Шило, С.Б.Ільїна та ін. — К: Центр учбової літератури, 2010. — 536 с.

42. Васюренко О.В. Облік і аудит у банках: навч. посіб./ О.В.Васюренко, Л.В.Сердюк. — К: Знання, 2008. — 623 с.

43. Верига Ю. А. Бухгалтерський облік: нормативно-правові документи. Коментар: навч. посіб. / Ю.А.Верига, Г.І.Зима. — К: Центр навчальної літератури, 2008. — 416 с.

44. Верхоглядова Н.І. Бухгалтерський облік: теорія і практика: навч. посіб. / Н.І. Верхоглядова. — К: ЦНЛ, 2010. — 254 с.

45. Виноградова М.О. Аудит: навч.-метод. посіб. В 2-х ч. / М.О. Виноградова. — Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. — Ч. I. — 272 с.

46. Виноградова М.О. Аудит: навч.-метод. посіб. В 2-х ч. / М.О. Виноградова. — Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. — Ч. II. — 177 с.

47. Внутрішній аудит у банку: навч. посіб. / О.І.Кіреєв, О.С.Любунь. М.П.Кравець. — К.: ЦУЛ, 2006. — 220 с.

48. Гура НО. Облік видів економічної діяльності: навч. посіб. / НО. Гура. — К.: ЦУЛ, 2010. — 320 с.

49. Державний фінансовий аудит: методологія і організація: монографія / За редакцією Є.В. Мниха. — К: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. — 319 с.

50. Дмитренко І. Оцінка суттєвості помилок в аудиторській практиці: методичний аспект / І Дмитренко. // Бухгалтерський облік і аудит. — 2003. — № 7 — С.59-62.

51. Засадна Х.О. Бухгалтерський облік основних господарських операцій у програмі 1С: Бухгалтерія 7.7 / Х.О.Засадна, Р.Г.Шурпенкова. — К.: ЦНЛ, 2010. — 238 с.

52. Звітність підприємств: навч. посіб. / Ю.А. Верига, З.М. Левченко, І.Д. Ватуля. — К.: ЦУЛ, 2008. -766 с.

53. Іванова Н.А. Організація і методика аудиту: навч. посіб. / Н.А. Іванова, О.В. Ролінський — К.: ЦУЛ, 2008. — 216 с.

54. Івахненко С.В. Комп'ютерний аудит: контрольні методики і технології / С.В. Івахненко. — К.: Знання, 2005. — 286 с.
55. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту: навч. посіб./ Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. — К.: Каравела, 2009.- 544 с.
56. Лубенець С.В. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті: навч. посіб. / С.В.Лубенець — Львів: Магнолія-2006, 2010. — 264 с.
57. Моделі та методи прийняття рішень в аналізі і аудиті / А.В.Череп, Н.М.Шмиголь, О.М.Бутник. — К: Кондор, 2011. — 328с.
58. Облік, аналіз і аудит : навч. посіб./ Т.М. Серікова, В.Д. Панікаров, Є.П. Кожанова та ін. — Х.: ВД «ІНЖЕК», 2003. — 380с.
59. Сайт lfhadtbuh.jimdo.com.